

Tule atmosfäär appi!

Erakond Parem Ilm lubab vähemlääbipaistvat poliitikat

Poliitika on atraktiivsete lubaduste andmise kunst. Üks selliseid on näiteks tõotus muuta parteide poliitika läbipaistvaks. Eksisteerivad isegi üleilmsed organisatsioonid, nagu 19. aastat tegutsev Rahvusvaheline Lääbipaistvus (Transparency International). Viimane, muide, võitleb korruptsiooni vastu.

Elu looduseaduste järgi

Poliitikas, nii nagu üldse ühiskonnas toimivad seaduspärasused ei ühti alati looduseadustest tulenevatega. Näiteks atmosfääris liigub õhk kõrgema õhurõhuga aladelt sinna, kus on "õhku vähem". Panganduses on aga lood raha kulgemises teatavasti just vastupidised.

Iga perenaine teab, et puhas, läbipaistev aken on nähtamatu. Selliste akende tõttu on maailmas hukkunud tuhandeid linde, klaarid ukсед on aga tapnud kümneid läbinägelikke inimesi. Tänapäevane ohutustehnika koguni nõuab, et klaasused oleks toonitud või hoiatavate siltidega. Aimeromaanides püüavad antikangelased muuta end läbipaistvaks, et saaks karistamatult päättusi korda saata. Kellegi Charles Ayresi järgi kasutavad seda sõna just "laisad poliitikud, vasakpoolsed ning bürokraadid, keda ahvatlevad emotsionaalselt mõjuvad moesõnad". Geofüüsikas pole "läbipaistvus" sugugi moesõna. Atmosfääri läbipaistvust ehk läbilaskvust mõõdetakse juba sadakond aastat.

Paljud on vast näinud BBC telefilmi sellest, kuidas maakera atmosfäär muutub üha pimedamaks. Lohutuseks võime nüüd väita, et asi pole enam sugugi nii hull – päike on alates 1980. aastate lõpust muutunud märksa kirkamaks, seda eriti Ida-Euroopa kohal. Võiks arvata, et päikesekiirguse suurenemine on tingitud muutustest riigikorras või tundub see rahvale nii. Tegelikult on saastava tööstuse osakaal paljudes riikides vähenenud, ka filtrid tehaste korstnatel tehtud efektiivsemaks.

Eesti geofüüsikud on leidnud, et atmosfäär meie kohal on isegi sama puhas, kui oli 80 aasta eest. Mida see teadmine n-ö tavainimesele tähendab? Kõigepealt soodustab atmosfääri läbipaistvuse paranemine seda, et päike "hakkab paremini peale". Olulisem on siiski kiirguse muutuste mõju maakera kliimale – on ju päike kogu atmosfääri liikumist käigus hoidvaks mootoriks.

Tühja kliimast, ilm on tähtis

Tühja tost kliimast, peasi et ilm oleks ilus, arvavad paljud. Ilma ilu, vähe sellest – meie elu sõltub paljus aga sellisest meteoroloogilisest mõistest, nagu nähtavus. Teatmike järgi nimetatakse "meteoroloogiliseks nähtavuse kauguseks seda kõige suuremat vahemaad, mille puhul valgel ajal võib eristada horisondi lähedal taeva foonil musta objekti". Moodsal ajal määravad nähtavuse automaatjaamade andurid, mis registreerivad õhu läbipaistvuse ja muudavad selle nähtavuse kauguseks. Paksu uduga võib nähtavus langeda eriti ohtliku 50 meetrini, ülipuhta atmosfääri korral suurened aga 50 kilomeetrit!

Ain Kallis (Maaleht 07.06.2012)